

TEMATY NA GODZINY WYCHOWAWCZE

lub rozmowy z dziećmi w domu

w oparciu o książkę *Alek – psia demolka*

Bohaterem książki jest szczeniaczek Alek, który właśnie zamieszkał u swoich nowych właścicieli. Jego przygody odzwierciedlają doświadczenia i problemy dziecka w wieku 6-12 lat. Alek jest impulsywny, przyjacielski, ufny. Ma dobre serce, ale nie zawsze potrafi odróżnić dobro od zła, zwłaszcza gdy jest do czegoś namawiany przez kolegę. Uczy się na własnych błędach, że solidarność polega nie na rozrabianiu razem, ale raczej na wspólnym naprawianiu tego, co się zbroiło. Przekonuje się także, że obcych nie można obdarzać nadmiernym zaufaniem i nie warto iść z nimi w nieznane miejsca. Ma wiele przygód, dzięki którym poznaje wartość przyjaźni, odkrywa piękno świata, uczy się rozpoznawać niepokój (który go przed czymś ostrzega) i odkrywa, że Bóg mówi do niego także poprzez obrazy, myśli, pokój serca... Wszystkie przygody, nawet te najtrudniejsze, dobrze się kończą, ponieważ Alek wie, że w podbramkowych sytuacjach zawsze może liczyć na Jezusa i Jego pomoc. Pełna nadziei historia o przyjaźni z rówieśnikami, ufności wobec Boga i bezpiecznym poznawaniu świata.

Poniżej zamieszczamy prezentację tematów wychowawczych i katechetycznych zawartych w kolejnych rozdziałach. Ponieważ w większości rozdziałów realizowany jest punkt podstawy programowej „Kontakt z Bogiem w modlitwie” – nie wyszczególniamy go osobno w tabeli. Alek dziękuje Jezusowi, opowiada mu swój dzień, prosi Go o pomoc dla siebie lub dla kogoś innego, przeprasza, pyta jak naprawić szkodę itp.

Tytuł rozdziału	Tematy wychowawcze	Tematy katechetyczne
POLOWANIE NA SZARAŃCZĘ	Jesteśmy różni, mamy inne zwyczaje, zdolności i to jest w porządku. Nie jesteśmy lepsi/gorsi, każdy ma jakiś talent. A osoby niepełnosprawne (tu: niesłyszący Leoś) mają bardziej wyspecjalizowane inne zmysły.	Interpretacja życia w świetle wiary: Bóg stworzył każdego w sposób unikalny, na swój obraz i podobieństwo.
TĘCZA PO DESZCZU	Co robić w sytuacji, gdy czegoś nie da się naprawić? Sposoby na smutek: sprzątanie, ruch, kontakt z przyjaciółmi. Dlaczego warto się przyznawać, gdy się coś zbroiło (odwaga + chronimy innych przed fałszywym oskarżeniem i karą). Czym jest tsunami i dlaczego Polska jest bezpieczna (nie ma trzęsień ziemi, tsunami, wulkanów itp.).	Czym było przymierze Boga z Noem? Czy Bóg się na nas gniewa, gdy coś zbroimy? Dlaczego zawsze jest gotów nam pomóc (Bóg jest miłością, to jest Jego natura).
AUTA I JEŻE	Ostrożność wobec obcych, którzy do nas zagadują na ulicy (kiedy warto zachować pewną czujność). Zasady bezpieczeństwa drogowego chronią nie tylko ludzi – dlaczego jadąc przez las nocą powinniśmy ograniczyć prędkość (zwierzęta żerujące nocą).	Bóg pokazuje nam nasze talenty już w dzieciństwie – często to, w co lubimy się bawić jako dzieci, jest częścią naszego przyszłego zawodu. Każdy z nas ma jakieś ważne zadanie do wykonania na tym świecie.
ŻARŁOČNA MISKA Z WODĄ	Jak budować w sobie myśli wspierające. Postawa pesymistyczna i optymistyczna, oraz ich wpływ na radość życia (pan kawka i pani kawka). Nie wszystko, co nieznanne i głośnie, jest groźne (morze). Warto poznawać rzeczy nowe, ale w bezpiecznym towarzystwie rodziców.	
Z PATELNIĄ NA DZIKI	Głośny śpiew pomaga na strach. Natura zwierząt dzikich (nie mszczą się, ale zdobywają pożywienie). Potrzeba współpracy w sytuacjach kryzysowych (zmniejszone ryzyko każdej z osób)	Postawa moralna: czasem nasze niedbalstwo może spowodować zagrożenie dla innych. Solidarność wobec zagrożenia.
TERAPIE ANTYSTRACHOWE	Co nam pomaga, gdy się boimy. Jak poradzić sobie z lękiem (np. przez zdobycie informacji). Dlaczego przeżywanie i ośmieszanie kogoś nie jest dobrym pomysłem. Dlaczego kradzież jest zła (konsekwencje także dla tego, kto kradnie).	Interpretacja życia w świetle wiary: nasze lęki możemy oddać Jezusowi i poprosić Go o odwagę: „Nie dał nam Bóg ducha bojaźni, ale mocy, miłości i trzeźwego myślenia” (2Tm 1,7). Człowiek odważny też ma prawo do strachu, ale potrafi go przełamać.

<p>NIEGOŚCINNY KOT PIKSEL</p>	<p>„Siła języka wobec przeciwnika” – czyli zasada, że nie rozwiązujemy konfliktów siłą, ponieważ można je rozwiązać negocjacjami.</p> <p>W jakich sytuacjach obowiązuje zasada „kto pierwszy, ten lepszy” i czy są wyjątki (osoby uprzywilejowane – w kolejce, w tramwaju).</p> <p>Zasada gościnności – troska o gości (do jakiego stopnia).</p> <p>Dżentelmeni dotrzymują słowa.</p>	<p>Postawa moralna: chrześcijanin nie rozpycha się, ale daje szansę innym.</p> <p>Dlaczego warto dawać świadectwo prawdzie, nawet gdy sprawa nas samych nie dotyczy.</p>
<p>MOKRA KATASTROFA</p>	<p>Kochanie swojego zwierzaka oznacza dbanie o jego potrzeby (jedzenie, picie, zabawę). Gdy to zaniedbamy, przykre konsekwencje ponosi zwierzę. Ale czasem my też.</p> <p>Popisywanie się przed innymi może wpędzić nas w kłopoty (podejmowanie nadmiernego ryzyka).</p>	<p>Relacja z Bogiem: Bóg mówi do nas niepokojem w naszym wnętrzu, gdy chce nas przed czymś ostrzec.</p> <p>W niebezpieczeństwie warto wołać na pomoc Pana Jezusa.</p> <p>Warto pamiętać o dziękowaniu Bogu za pomoc (czym jest wdzięczność).</p>
<p>LODY KAMELEONOWE</p>	<p>Jak naprawiamy zepsute relacje – właściciele rozrabiających zwierzaków przeprosili panią gospodynię za zalaną kuchnię i kupili jej bukiet kwiatów na przeprosiny, a kot Pksel przyniósł zwierzętom rybę (chciał się zrehabilitować).</p> <p>W jaki sposób świętujemy urodziny? Szukamy prezentu, który sprawi radość obdarowanemu (a nie nam), spełniamy jego marzenia, składamy życzenia, okazujemy mu, że cieszymy się nim.</p> <p>Szukanie „jasnych stron trudnych sytuacji” – poszarzały kameleon wygląda groźnie dla wrogów.</p>	<p>Kwestia zadośćuczynienia: przeproszenie, wyrównanie strat (państwo wobec pani gospodyni, ale także kot Pksel wobec zwierzaków, które wcześniej przesładował).</p> <p>Moc dobrych słów – „Życie i śmierć jest w mocy języka, jak kto go lubi używać, tak i spożyje zeń owoc” (Prz 18,21). Bóg chce, żebyśmy dobrze używali swojego języka.</p>
<p>ZŁOTA RYBKA</p>	<p>Udział w cudzej kradzieży też jest przestępstwem i niesie ze sobą konsekwencje.</p> <p>Uczciwość i odpowiedzialność – pan Alka wynagradza finansowo straty, do których przyczyniły się jego zwierzęta, a także pomaga pani gospodyni załatać dziury w płócie.</p>	<p>Intepretacja świata w świetle wiary: zwierzęta nie mają zdolności rozróżniania dobra i zła, ponieważ nie są istotami duchowymi.</p> <p>Ludzie są stworzeni na obraz i podobieństwo Boga, mają sumienie, a ono poucza nas, co jest dobre, a co złe.</p> <p>Postawa moralna: zadośćuczynienie.</p>
<p>PRZYGODA Z OSAMI</p>	<p>Mądre dobieranie prezentów: skąd możemy się dowiedzieć, z czego ucieszy się obdarowany (pytanie jego samego, jego rodziców, najlepszego przyjaciela).</p> <p>Kto ponosi odpowiedzialność finansową za psoty swojego pupila (właściciel).</p> <p>Prawda zawsze wychodzi na jaw (nawet hejt w internecie nie jest anonimowy).</p> <p>Kiedy uczestniczymy w czyimś rozrabianiu, sami też ponosimy konsekwencje, np. musimy szukać pomocy (przypadki odpowiedzialności zbiorowej).</p>	
<p>TRUJĄCA NIESPODZIANKA</p>	<p>Co to znaczy, że „prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie”.</p> <p>Strategie obronne zwierząt (jad w parotydach ropuchy oraz nadymanie się w celu zastraszenia, kły i pazury u kotów, zęby u psów). A jakie są strategie obronne ludzi?</p> <p>Dlaczego ropuchy są pożyteczne i nie wolno im robić krzywdy („przyjaciół ogrodnika”).</p>	<p>Intepretacja życia w świetle wiary: rozpoznawanie wewnętrznego niepokoju jako głosu Boga, który nas przed czymś ostrzega.</p> <p>Bóg nie stosuje przemocy wobec nas, on szanuje naszą wolną wolę, którą sam nam dał, więc nie decyduje za nas.</p>

<p>KTO PRZYGARNIE ŻMIJĘ?</p>	<p>Jak odróżnić żmiję od zaskrońca. Dlaczego niektóre zwierzęta są pod ochroną. Co zrobić, gdy spotka się w lesie żmiję? Co robić w razie ugryzienia? Odpowiedzialność za innych (pani gospodyni troszczy się o dzieci turystów). Zalety pracy zespołowej: szybsza praca, uzupełnianie się talentów, wzajemna pomoc, większa skuteczność w krótszym czasie.</p>	
<p>WUJEK SAMSON</p>	<p>Zdrowa nieufność wobec obcych. Sposoby na chandrę – szukamy własnych. Ocenianie po pozorach (akcja z atlasem zwierząt).</p>	<p>Intepretacja życia w świetle wiary: Bóg stworzył świat pięknie i celowo: pelikany mają worek skóry pod dziobem, żeby tam łapać ryby i odcedzać wodę; żyrafy dzięki długiej szyi mogą żywić się liśćmi z czubków drzew, niedostępnymi dla innych zwierząt, gruba skóra hipopotama chroni go przed kłami drapieżników (zwierzę jest powolne, więc nie ucieknie), krokodyl ma długi, spłaszczony pysk, który stawia mniejszy opór w wodzie (prędkość).</p>
<p>PALANTU-PALANTU</p>	<p>Dlaczego nie można obdarzać zaufaniem zupełnie obcych ludzi. Po czym rozpoznać, że pies chce nas zaatakować, czego wtedy nie należy robić (uciekać, patrzeć psu prosto w oczy, machać na niego). Pokazanie pozycji obronnej „żółw”. Odpowiedzialność za zwierzę, które się przyjęło do swojego domu (pies to nie przedmiot, który można przekazać dalej). Sposoby dla dzieci z problemami: pedagog szkolny.</p>	<p>Szukanie pomocy u Boga, gdy nie mamy pomysłu na rozwiązanie trudnej sytuacji.</p>
<p>BIEŻNIA DLA KOTA</p>	<p>Prawdziwi przyjaciele wspierają się w tym, z czym ktoś ma największą trudność. Czym jest empatia, solidarność. Rozmowa o słabościach i nałogach, co zrobić ze złymi nawykami. Czy przyjaciele powinni mówić sobie prawdę w takich sytuacjach, czy udawać, że nic nie zauważają?</p>	<p>Bóg uczy nas wspierania innych w tym, gdzie są naj-słabsi.</p>
<p>PSI PSYCHOLOG</p>	<p>Gdzie dzieci mogą szukać pomocy: rodzice, wychowawca, psycholog szkolny, poradnia pedagogiczna. Nie ma sytuacji bez wyjścia. Odpowiedzialność za zwierzę cd. (zwierzę to nie zabawka, ale dużo radości + obowiązki). Zdrowy tryb życia to także ruch i zabawa na powietrzu. Współpraca w naprawianiu szkód.</p>	<p>Postawa moralna: cd. kwestii zadośćuczynienia ludziom. Sprawiedliwość wymaga naprawienia szkody. „Nie rób drugiemu, co tobie niemiłe”</p>
<p>LEKCJA TROPIENIA SZCZURA</p>	<p>Wchodzenie w relację z nieznanymi – czujność, gdy oddzielają nas od opiekunów, źle mówią o naszych rodzicach itp. Czym jest manipulacja i wymuszanie zaufania.</p>	<p>Bóg w Piśmie Świętym udziela nam rad, jak postępować z ludźmi, np.: „Nie wprowadzaj do domu swego każdego człowieka, różnorodne są bowiem podstępny oszusta” (Syr 11,29).</p>
<p>NIANIA POTRZEBNA OD ZARAZ!</p>	<p>Nasze działania zawsze mają swoje konsekwencje: dobre albo złe. Czasem przychodzą one dopiero po pewnym czasie, ale wtedy kilka równocześnie (konsekwencje rozrabiania Alka). Manipulacja przez udawanie chorego – zmartwienie dla rodziców. Nikt nie lubi być oszukiwany. Oszustwo Puszka ma swoje konsekwencje (w następnym rozdziale).</p>	<p>Postawa moralna: poszanowanie cudzej własności. Złota zasada chrześcijaństwa: „Tak traktuj innych, jak sam chciałbyś być traktowany” („Miłuj bliźniego swego jak siebie samego”). Dzięki temu świat staje się lepszy.</p>

<p>ŻANDARM OSWOJONY</p>	<p>Trudności komunikacyjne w kontaktach z obcokrajowcami (można użyć przykładu dzieci z Ukrainy).</p> <p>Kwestia tzw. fałszywych przyjaciół tłumacza, np. „pacany” to po rosyjsku „chłopcy”, a po polsku „głupole”. Warto dopytać, gdy czegoś nie rozumiemy [2].</p> <p>Możliwość korzystanie z Tłumacza Google w kontaktach z dziećmi z Ukrainy.</p> <p>„Punkt widzenia zależy od punktu siedzenia” – dwie osoby mogą się bardzo różnić w ocenie tej samej sytuacji, gdy ktoś jest zaangażowany emocjonalnie.</p>	<p>Kontakt z Bogiem na modlitwie: Bóg mówi do nas przez nasze sumienie. On nie chce, żebyśmy brnęli w zło, więc nas przed nim zatrzymuje.</p>
<p>PUŁAPKA</p>	<p>Czasem złe zachowanie innych wobec nas wynika z ich cierpienia.</p> <p>Gdy obcy zapraszają cię, żebyś gdzieś z nimi poszedł – nie idź.</p> <p>Uwaga na ludzi, którzy proszą, żebyś czegoś nie mówił rodzicom.</p>	<p>Kontakt z Bogiem na modlitwie – słuchanie wewnętrznego niepokoju, który nas przed czymś zatrzymuje.</p> <p>Wzywanie Jezusa, gdy nikt inny nie może nam pomóc.</p> <p>Jak Bóg posługuje się innymi osobami w naszym życiu.</p>
<p>RATUNEK NADCHODZI</p>	<p>Uczymy się na błędach. Mały Alek jest już mądrzejszy i zachowuje czujność wobec Gruchota, po złych doświadczeniach z innym psem.</p>	<p>Zaufanie wobec Boga.</p> <p>„Ballada o marzeniach” (piosenka nagrana na audiobooku) o tym, że Bóg mówi do nas przez pragnienia naszego serca – te trwałe, a nie zachcianki.</p> <p>Wdzięczność wobec tych, którzy nam pomagają – pamiętajmy, żeby im podziękować.</p> <p>Kto ostatnio bardzo ci pomógł? Czy udało ci się mu podziękować? Czy lubisz, gdy ktoś tobie dziękuje?</p>
<p>KRADZIEŻ W BIAŁY DZIEŃ</p>	<p>Nie oceniamy po pozorach, inne dzieci mają podobne pragnienia jak my, choć różnią się od nas zewnętrznie.</p> <p>Nie warto się poddawać, ale trzeba działać, dopóki są pomysły (odszukanie Alka przez Samsona).</p> <p>Dlaczego przemoc nie jest sposobem na zmianę drugiej osoby.</p>	<p>Szacunek do tego, że każdy został stworzony przez Boga inaczej.</p>
<p>SŁODKA PIXI</p>	<p>Konsekwencje symulowania choroby przez Puszkę – lewatywa. Dlaczego nie warto udawać?</p> <p>Dlaczego zwierzęta są drażliwe podczas wylinki, czy ludzie też przechodzą wylinkę (ze starszymi dziećmi można porozmawiać o zmianach w okresie dojrzewania).</p> <p>Rozmowa o tym, że dwie osoby zupełnie inaczej mogą widzieć tę samą sytuację.</p> <p>Jak szukać pomocy w sytuacji nagłego zagrożenia.</p>	<p>Bóg posyła nam pomoc, więc warto z niej korzystać.</p> <p>Opieka naszych aniołów stróżów.</p>
<p>RODZINKA ZNOWU RAZEM</p>	<p>Szczerość wobec rodziców buduje relację zaufania.</p> <p>Dlaczego warto przebaczać, zamiast się mścić.</p>	<p>Postawa moralna: dlaczego Jezus prosi nas, żebyśmy modlili się za swoich wrogów (błogosławili im)? Co to zmienia w świecie?</p> <p>Wartość przebaczenia – szansa na zmianę.</p>